

ANALIZA NACRTA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KONCESIJAMA

Autor: Ivan Bošković

Podgorica, Jun 2018

Sadržaj

Uvod	1
Analiza predloženog Nacrta.....	3
Definicija koncesionara.....	3
Tenderska dokumentacija.....	3
Predmet koncesije.....	5
Institucionalni okvir	7
Renome koncesionara	9
Dodatne obaveze koncesionara.....	10
Raskid ugovora	12
Zaključak.....	13

Uvod

Koncesija predstavlja dozvolu javne vlasti koja se daje pravnim ili fizičkim licima, za obavljanje određene djelatnosti po unaprijed propisanim uslovima. Koncesija predstavlja pravni posao koji se ostvaruje između davaoca koncesije - koncedenta, i primaoca koncesije - koncesionara, sa ciljem ostvarivanja većeg stepena efikasnosti u eksploataciji predmeta ugovora o koncesiji. Predmet ugovora o koncesiji je dvojak in odnosi se na iskorišćavanje prirodnih bogatstava odnosno dobara u opštoj upotrebi ili djelatnosti javnih službi (u Crnoj Gori ovu oblast uređuje novi Zakon o javno-privatnom partnerstvu) i realizuje se zaključivanjem Ugovora o koncesiji.

Najčešći oblik koncesija je B.O.T aranžaman (eng. *build-operate-transfer*) tj. razne vrste ovog arnažmana, a koji se zasniva na izgradnji ili rekonstrukciji kompletnog objekta/postrojenja, njegovoj ekspoloataciji tokom ugovorom određenog perioda i predaji u svojinu državi nakon isteka tog perioda.

Ministarstvo ekonomije je pripremio i dostavilo na javnu raspravu u maju 2018. godine Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama. Pomenutim aktom se dopunjuje Zakon o koncesijama koji je stupio na snagu u avgustu 2009. godine, kao krovni akt u oblasti koncesija. Predložene izmjene i dopune su urađene u cilju usklađivanja sa EU propisima u oblasti koncesija. Dodatno, izmjene i dopune imaju za cilj i usklađivanje sa novim Nacrtom zakona kojim se reguliše oblast javno-privatnog partnerstva. Takođe, izmjene i dopune treba da doprinesu generalnom unapređenju uslova, načina i postupaka davanja koncesije za korišćenje prirodnih bogatstava.

Koncesije predstavljaju značajan i ustaljen izvor prihoda državnog budžeta. Prema podacima iz Izvještaja o radu za 2017. godinu Komisije za koncesije, u Crnoj Gori je trenutno aktivnih 253 ugovora o koncesiji zaključno sa 15.03.2018. godine. U prošloj godini (računajući period od 01. januara 2017. godine do 15. marta 2018. godine) potpisano je 18 novih ugovora o koncesijama.

Analiza predloženog Nacrta

Predložene izmjene i dopune se mogu smatrati obimnim s obzirom da se radi o ukupno 46 izmjena kojima se mijenja ili dopunjuje postojeći zakonski tekst. Značajan dio predloženih izmjena je proistekao iz dosadašnje prakse državnih organa kao koncedenata pri saradnji sa investitorima odnosno koncesionarima iz potrebe da se ovaj odnos dodatno uredi. Samim tim, izmijenjeni tekst Zakona će imati direktan uticaj na buduću investicionu klimu u oblasti korišćenja prirodnih bogatstava u Crnoj Gori putem dodjele koncesija.

Definicija koncesionara

U ponuđenom Nacrtu (član 3) predložena je nova, značajno pojednostavljena definicija koncesionara koja glasi: *“koncesionar je ponuđač kojem je dodijeljena koncesija”*. U važećem tekstu Zakona o koncesijama koncesionar se definiše kao: *domaće ili strano privredno društvo ili drugo pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice koje je steklo pravo na koncesiju, konzorcijum ili drugi oblik poslovnog povezivanja koji međusobne odnose regulišu posebnim ugovorom*“. Obje definicije su dovoljno obuhvatne da ne diskriminišu ni jedan postojeći privredni subjekat niti neki vid poslovnog udruživanja pa je do izmjene došlo po svoj prilici u cilju pojednostavljivanja teksta.

Tenderska dokumentacija

Članom 4b se uvodi mogućnost, ne obaveza, nadležnog organa da može sačiniti javni oglas i tendersku dokumentaciju vezanu za dodjelu predmetne koncesije i na engleskom jeziku. Ovo je napredak u odnosu na važeći tekst u kojem se takva mogućnost ne spominje. Ipak, postavlja se pitanje na koji način će državni organ odlučiti kada da iskoristi datu mogućnost. Ovo otvara mogućnost da se oglas i tenderska dokumentacija za istorodnu vrstu tendera u jednoj prilici objavi sa prevodom na engleski jezik, a drugi put ne, zavisno od nahođenja nadležnog organa. Iz tog razloga je preporučivo da se donese nedvosmisleno uputstvo koja vrsta tendera se mora prevesti. Obaveza prevođenja tenderske dokumentacije na engleski jezik, a po potrebi i na druge jezike, može se vezati za tendere koji prevazilaze određenu vrijednost ili se propisuju u oblastima koje se smatraju prioritetnim za

privlačenje stranih investitora. Međutim, preferirano rješenje, koje bi direktno pomoglo proces privlačenja stranih investitora, bilo bi da se prevod javnog oglasa i tenderske dokumentacije ne smatra mogućnošću već obavezom prilikom pripreme neophodne dokumentacije za objavljivanje kod svih javnih nadmetanja za dodjelu koncesija.

Član 18 postojećeg Zakona koji se odnosi na koncesioni akt se mijenja i, između ostalog, uvodi se obaveza da se koncesioni akt objavi u *“najmanje jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji cijele Crne Gore i na internet stranici nadležnog organa”*. S obzirom da će na ovaj način koncesioni akt biti isključivo objavljen u verziji na crnogorskom jeziku i u nacionalnim medijima, ovo rješenje dovodi u nepovoljniji položaj strane investitore i smanjuje mogućnost njihove zainteresovanosti za učešće na tenderu. Naime, koncesioni akt je najvažniji dio tenderske dokumentacije u kojem su opisani svi relevantni podaci o predmetnoj koncesiji i detaljna pravila za dodjeljivanje koncesionog ugovora, uključujući: detaljan opis predmeta koncesije, rok, kriterijumi i bodovanje prilikom izbora koncesionara, nacrt ugovora itd. Zainteresovani investitor se neizostavno mora detaljno upoznati sa ovim aktom kako bi mogao donijeti odluku o učestvovanju na raspisanom javnom nadmetanju što je predloženim rješenjem otežano stranim investitorima za koje je očekivati da ne govore crnogorski jezik i ne prate domaće medije.

U važećem Zakonu članom 21 su uređena pravila vezana za objavljivanje javnog oglasa za dodjeljivanje koncesije, prema kojima: *“Oglas se objavljuje u “Službenom listu Crne Gore”, najmanje jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji cijele Crne Gore i na internet stranici nadležnog organa, a kada je predmet koncesije od strateškog značaja za Crnu Goru za predmete koncesije iz člana 6 stav 1 tač. 7 i 8 ovog zakona i u jednom reprezentativnom međunarodnom ekonomskom štampanom mediju”*. Ukoliko se javni oglas i objavi u reprezentativnom međunarodnom ekonomskom štampanom mediju, zainteresovani investitori će i dalje imati poteškoće da saznaju konkretne podatke o koncesiji za koju se interesuju, s obzirom da je javni oglas samo kratko obavještenje i ne sadrži najrelevantnije podatke iz koncesionog akta.

Imajući u vidu navedeno, potrebno je uvesti obavezu da se koncesioni akt, makar za koncesije čiji je predmet koncesije od strateškog značaja za Crnu Goru, mora prevesti na engleski jezik i da se ta verzija mora objaviti

na zvaničnoj internet stranici nadležnog organa.

Pored toga, predlaže se dodavanje dva nova člana 22a i 22b kojim se detaljnije uređuje:

- Sadržaj tenderske dokumentacije i pojašnjenje, dopune i ispravke tenderske dokumentacije i
- Preuzimanje tenderske dokumentacije i čuvanje tajne o licima koja su preuzela dokumentaciju.

Na ovaj način se postupak prijave na tender, kao faza postupka za koju su investitori u najvećoj mjeri i zainteresovani, još detaljnije uređuje i čini lakšim za primjenu zainteresovanim investitorima.

Predmet koncesije

Predmet koncesije tj. broj oblasti u kojim je dozvoljeno dodijeliti koncesije je predloženim Nacrtom značajno smanjen. U odnosu na važeći Zakon, izostavljene su sljedeći oblasti:

1. izgradnja ili rekonstrukcija, održavanje i korišćenje vodnih objekata,
2. korišćenje radio-frekvencija;
3. izgradnja, održavanje i korišćenje ili rekonstrukcija, modernizacija, održavanje i korišćenje ili korišćenje:
 - puteva, putnih i pratećih objekata,
 - željezničkih pruga,
 - objekata vazdušnog saobraćaja i aerodroma,
 - objekata vodenog saobraćaja i luka,
 - telekomunikacionih objekata, naftovoda, gasovoda,
 - objekata za skladištenje, transport i distribuciju nafte i gasa,
 - zdravstvenih i obrazovnih ustanova,
 - komunalnih objekata, radi obavljanja komunalnih djelatnosti;
4. izvođenje javno važećeg obrazovnog programa;
5. priređivanje lutrijskih igara na sreću i posebnih igara na sreću u kazinima;
6. izgradnja, održavanje i korišćenje sportsko-rekreacionih objekata, sportskih terena i prostora za sport, rekreaciju i kulturne aktivnosti;

Glavni razlog za izostavljanje pomenutih djelatnosti je usklađivanje sa novim propisima, između ostaloga i sa predloženim Zakonom o javno-privatnom partnerstvu.

Međutim, osim izostavljanja, predložena je i jedna nova oblast kojom se proširuje predmet Zakona, a radi se o *"korišćenju morskog dobra u svrhu lučke djelatnosti, u skladu sa posebnim zakonom"*. Imajući u vidu da se za ovu oblast jasno navodi da će se dodjeljivati u skladu sa posebnim propisom, nejasno je zašto su ostale oblasti morale biti uklonjene iz zakonskog teksta kako bi se uskladile sa drugim propisima odnosno zašto nije ispraćen isti princip kao pri definisanju korišćenja morskog dobra za lučke djelatnosti da se istakne postojanje posebnog propisa.

Predloženim Nacrtom broj oblasti u kojima se dodjeljuju koncesije je više nego prepolovljen, a preostale oblasti se dominantno odnose na korišćenje nekog vida vodnog potencijala. Primjena Zakona, a samim tim direktno i mogućnost dodjele koncesija, je značajano ograničena pa je neophodno detaljno ispitati ovako restriktivnu odluku koja će umjesto privlačenja zainteresovanih investitora smanjiti broj mogućnosti za ulaganje u ovu oblast. Kao dobar uporedni primjer možemo uzeti važeći Zakon o koncesijama Republike Hrvatske kojim je obuhvaćen veoma širok dijapazon područja i djelatnosti za koje se može dodijeliti koncesija uključujući:

- eksploataciju mineralnih sirovina,
- korišćenje voda,
- pravo lova na državnim lovištima i uzgajalištima divljači,
- na pomorskom dobru,
- u području zaštite prirode,
- u području energetike,
- za obavljanje djelatnosti linijskog i obalnog pomorskog i riječnog prijevoza,
- luke,
- građenje i upravljanje autocestom i pojedinim cestovnim objektima na državnoj cesti (most, tunel i drugi),
- pružanje usluga javnog prijevoza,
- zračne luke,
- u području sporta,
- na kulturnim dobrima,
- za komunalne djelatnosti,
- u području željeznica,
- u području žičara,
- za djelatnosti gospodarenja otpadom,
- u području turizma,
- u području zdravstva,
- pružanje medijskih usluga televizije i radija,

- slobodne zone,
- uzgoj riba i drugih morskih organizama,
- područje veterinarskog javnog zdravstva.

Hrvatski primjer, koji je u potpunosti usklađen sa EU praksom i Direktivom, otvara vrata brojnim mogućnostima za valorizaciju prirodnih bogastava putem dodjele odgovarajućih koncesionih aranžmana čak i u većem broju nego u važećem Zakonu u Crnoj Gori. Sa druge strane, predložene izmjene Zakona veoma značajno smanjuju ove mogućnosti pa se može zaključiti da, u ovom segmentu, predloženo rješenje predstavlja korak unazad u odnosu na važeći zakonski okvir.

Ovako limitiran broj oblasti na koje se primjenjuje Zakon povlači pitanje svrsishodnosti donošenja posebnog propisa te da li je efikasnije da se oblast koncesija i javno-privatnog partnerstva uredi jedinstvenim propisom.

Institucionalni okvir

Zakonom o koncesijama osnovana je Komisija za koncesije kao nezavisno tijelo čiji se sastav, nadležnosti i način rada uređuju pomenutim zakonom. Nadležnosti Komisije se primarno svode na rješavanje po prigovorima učesnika u postupku davanja koncesija koje se odnose na vrednovanje i rang listu ponuđača, i donošenje odluka po njima, te na vođenje registra ugovora o koncesijama.

Pored toga, Komisija još i:

- odobrava sprovođenje postupka produženja roka davanja koncesije ili proširenja prostora za obavljanje koncesione djelatnosti;
- odobrava sprovođenje postupka davanja koncesije pratećih mineralnih sirovina na odobrenom eksploatacionom polju, bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja i
- donosi interne akte i vrši i druge poslove u skladu sa zakonom.

Komisija ima Predsjednika i osam članova koje imenuje Vlada. Predsjednik se imenuje kao predstavnik Ministarstva ekonomije, četiri člana se imenuju kao predstavnici ministarstava koja su nadležna za dodjelu koncesija, dva predstavnika imenuje Skupština i po jednog predstavnika Poslovnih Asocijacija i Zajednica opština.

Predloženim izmjenama se predviđa izmjena naziva dva ministarstva čiji predstavnici čine članove Komisije. Predložena izmjena nije suštinske već tehničke prirode s obzirom da je bilo neophodno uskladiti tekst zakona sa novim nadležnostima i nazivima ministarstava. Sastav i nadležnosti Komisije ostaje isti kao i prema važećem Zakonu. Ova konstatacija dobija na značaju kada se upoređi sa predloženim nadležnostima Agencije za investicije u aktuelnom predlogu Zakona u o javno-privatnom partnerstvu. Članom 121 predloženog Zakona o javno-privatnom partnerstvu uređuje se da će *“Agencija danom upisa u Centralni registar privrednih subjekata preuzeti poslove Komisije za koncesije u skladu sa zakonom kojim se uređuju koncesije”*.

Imajući u vidu da je Komisija za koncesije nezavisno tijelo čije članove postavlja Vlada iz redova ministarstava i drugih organa, predloženo rješenje je teško sprovodivo u praksi. Nejasno je na koji bi način Agencija za investicije mogla da preuzme rad ovog tijela kada su njegovi članovi imenovani iz drugih organa. Komisija je formirana kao samostalno tijelo koje nije dio nijednog državnog organa te samim time ne postoji pravna mogućnost da se Agencija na bilo koji način involvira u rad ovog tijela, a pogotovo ne da preuzme njegove poslove.

Predloženim izmjenama i dopunama zakona se ne predviđa brisanje odredbi kojima se uređuje rad Komisije, koja je formirana na osnovu važećeg Zakona o koncesijama. Predloženim izmjenama i dopunama vrše se tehničke izmjene kako bi se uskladili nazivi ministarstava iz kojih Vlada imenuje članove Komisije. Kada je u pitanju predlog Zakona o javno-privatnom partnerstvu, članom 126 se definišu zakoni koji u potpunosti ili djelimično prestaju da važe od dana početka primjene tog zakona. Pomenutim članom je uređeno da u potpunosti prestaje da važi Zakon o učešću privatnog sektora u vršenju javnih usluga kao i određeni broj odredbi Zakona o stranim investicijama i određeni broj odredbi iz Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave. Međutim, Zakon o koncesijama se i ne pominje, odnosno nije stvoren osnov da se izmijene odredbe koje se tiču uređenje rada Komisije. Na ovaj način, čak ni formalno ne postoji zakonski osnov da Agencija za investicije preuzme poslove Komisije za koncesije.

U ovom slučaju imamo jasnu koliziju dva propisa koju je neophodno razriješiti. Predložena odredba u članu 121 predloga Zakona o javno-privatnom partnerstvu je nespоровodiva u praksi i nije u skladu sa Zakonom o koncesijama na koji se poziva, pa je neophodno doraditi pomenutu

odredbu. Alternativno, može se predvidjeti prestanak važenja članova Zakona o koncesijama koji se odnose na Komisiju za koncesije kako bi omogućilo preuzimanje poslova tog tijela od strane Agencije za investicije.

Napomena:

Novim tekstom predloga Zakona o javno-privatnom partnerstvu se uređuje da će Agencija za investicije u roku od 60 dana od dana osnivanja preuzeti poslove Komisije za koncesije u skladu sa zakonom kojim se uređuju koncesije (član 120) i da će u roku od 60 dana od dana osnivanja Agencije prestati sa radom Komisija za koncesije (119). Nadalje, nejasno je zašto se u članu 125 predloga Zakona o javno-privatnom partnerstvu kojim se uređuje prestanak važenja povezanih propisa nakon stupanja na snagu Zakona, ne pominje Zakon o koncesijama odnosno odredbe tog zakona koje se odnose na Komisiju za koncesije.

Iako pomenute odredbe dodatno uređuju preuzimanje poslova Komisije za koncesije od strane Agencije i dalje nije do kraja definisana procedura prema kojoj će se to preuzimanje odraditi tako da većina gore navedenih nedoumica nijesu riješene.

Renome koncesionara

Član 23 Zakona o koncesijama definiše lica koja nijesu podobna za učešće na javnom nadmetanju za davanje koncesije. Predloženim izmjenama se, pored postojećih, kao eliminatorni uslov dodaje i prethodno negativno iskustvo. Ova dopuna se odnosi na nepodobnost privrednih i fizičkih lica da učestvuju na tenderu ukoliko su kršili odredbe prethodnih ugovora o koncesiji u kojima su bili koncesionari.

Ova odredba se u praksi pokazala kao neophodna jer su bili brojni slučajevi prijavljivanja privrednih lica na javna nadmetanja za dodjelu koncesija iako su u projektima u kojima su već izabrani imali brojne prekršaje ugovore ili su im ugovori bili raskinuti zbog neizvršenih obaveza. Međutim, ovako definisana tačka potencijalno može otvoriti vrata zloupotrebama jer ne može se svako i najmanje kršenje odredbi prethodnih ugovora smatrati kao dovoljan razlog za nepodobnost koncesionara (npr. kašnjenje sa početkom radova u kraćem vremenskom periodu prouzrokovano vremenskim ili drugim objektivnim poteškoćama). Iz tog razloga je ovu tačku potrebno

jasnije definisati i detaljno odrediti koja se to kršenja smatraju dovoljno relevantnim kao razlog za nepodobnost. Jedno od rješenja je da se kao eliminaciona prethodna kršenja ugovora odrede sva ona kršenja povezana sa raskidnim klauzulama u koncesionom ugovoru.

Dodatne obaveze koncesionara

U predloženim izmjenama se uvodi u zakonski okvir obaveza koncesionara vezana za dostavljanje bankarskih garancija za dobro izvršenje posla. Nakon člana 43, dodaje se novi član 43a kojim se uvodi obaveza koncesionara da na *"dan ugovora dostavi nadležnom organu bankarsku garanciju ili drugo sredstvo obezbjeđenja za dobro izvršenje ugovora o koncesiji"*. Pomenuta garancija je sastavni dio ugovora o koncesiji i ukoliko se ne obezbijedi u definisanom roku koncesioni ugovor se raskida.

Obaveza obezbjeđivanja bankarskih garancija kao sredstva obezbjeđenja dobro izvršenog posla jeste novina u Zakonu o koncesijama ali ne i u praksi. Do sada je ova obaveza bila uređena ugovorom o koncesiji. Predloženi tekst novih članova reflektuje u potpunosti već ustaljena rješenja iz prakse.

Nadalje, izmjenama i dopunama se uvodi u zakon obaveza koncesionara vezana za osiguranje predmeta koncesije, naknadu štete i zaštitu životne sredine što predstavlja kompletnu novinu u ovoj oblasti.

Koncesionar će biti dužan da dostavi polisu osiguranja koja se odnosi na:

- gubitak ili štetu na postrojenju;
- zagađivanje životne sredine i
- gubitak ili oštećenje imovine kao i štetu koju pretrpe treća lica.

Koncesionar je takođe dužan da dostavi polisu osiguranja za izvođače i podizvođače radove.

Kada je u pitanju naknada štete, koncesionarova nova obaveza uključuje svu štetu nastalu nad imovinom koncedenta ili drugih lica, povrede ili smrt zaposlenih ili trećih lica, kao i štetu za zagađivanje životne sredine. Takođe, koncesionar preuzima neograničenu solidarnu odgovornost za svu štetu koju prouzrokuju izvođači i podizvođači.

Konačno, koncesionar je dužan da preuzme sve mjere u cilju sprječavanja negativnog uticaja na životnu sredinu kao i mjere u cilju očuvanja istorijskih i kulturnih dobara. Takođe, koncesionar je obavezan da vrši kontrolna mjerenja parametara životne sredine tokom perioda vršenja koncesione djelatnosti.

Kao što se može vidjeti iz predstavljenog sažetka, koncesionaru se uvodi veliki broj novih obaveza koje treba da ispuni tokom vršenja koncesione djelatnosti. Osnovni cilj ove norme je da zaštiti državu kao koncedenata od troškova nastalih tokom vršenja koncesione djelatnosti, a za čiji uzrok je kriv koncesionar. Samim tim, koncedent je pravno zaštićen u navedenim slučajevima. S obzirom da se nove norme ne mogu retroaktivno primjenjivati na dosadašnje koncesione ugovore, one će isključivo važiti za buduće pravne odnose u toj oblasti. Kako će nove obaveze isključivo pogađati buduće koncesionare, postavlja se pitanje da li ovoliki broj novih obaveza mogu dovesti u pitanje isplativost koncesije i na taj način obeshrabriti potencijalne investitore. Stoga je neophodno izvršiti adekvatnu finansijsku analizu novonastalih obaveza u odnosu na očekivane prihode koncesionara po oblastima za koje se dodjeljuje koncesija na osnovu čega bi se mogla donijela konačna odluka o predloženim normama.

Koncesionar će morati da deponuje značajan iznos sredstava ili obezbijedi druge vrste obezbjeđenja svojih finansijskih obaveza tokom vršenja koncesione djelatnosti, pogotovo ako se uzme u obzir da je u istom periodu dužan da obezbijedi i bankarsku garanciju za dobro izvršenje posla. Iako način definisanja bankarske garancije varira zavisno od tipa koncesije i sadržaja konkretnog koncesionog ugovora, koncesionar najčešće ima obavezu da obezbijedi bankarsku garanciju čiji se iznos vezuje za određeni procenat investicije koja je planirana prema odobrenom projektu. Kako bi ispunio pomenutu obavezu, koncesionar je već dužan da obezbijedi određeni iznos sredstava ili drugu vrstu pokrića za period trajanja bankarske garancije što za koncesionare predstavlja dvostruki izdatak.

Konačno, nejasno je zašto se uvode nove obaveze koncesionara vezana za zaštitu životne sredine uporedo sa obavezom obezbjeđivanja polise osiguranja koja se upravo odnosi na zagađivanje životne sredine. Na ovaj način se stvara utisak dvostrukog obezbjeđivanja iste oblasti bez jasnog povoda. Nadalje, u članu 51c se navodi da je obaveza koncesionara da *“preduzme sve mjere u cilju sprječavanja negativnog uticaja na pojedinačne segmente životne sredine: vazduh, atmosferu, zemljište, vodna dobra i*

more, kao i živi svijet“. Postavlja se pitanje iz koje razloga se ove obaveze investitora vezano za zaštitu životne sredine dodatno uređuju Zakonom o koncesijama s obzirom da je ova materija detaljno uređena Zakonom o životnoj sredini i drugim propisima iz te oblasti.

Raskid ugovora

Predloženim izmjenama dodatno su definisani uslovi pod kojima koncedent može raskinuti koncesioni ugovor uključujući:

1. Neobavljanje koncesione djelatnosti od strane koncesionara.
2. Ukoliko pripremne radnje nijesu završene u ugovorenom roku.
3. Neplaćanje koncesione naknade.
4. Ako je pokrenut stečaj.
5. Ukoliko je koncesija data na osnovu netačnih podataka.
6. Ako vršenje koncesione djelatnosti ugrožava životnu sredinu, zdravlje ljudi ili zakonom zaštićena područja.
7. Ako je izvršen prenos koncesije bez dozvole koncedenta.
8. Ako koncesionar ne obnovi bankarsku garanciju.
9. Ukoliko koncesionar krši odredbe zakona.
10. Drugih razloga definisanih ugovorom.

Prije pokretanja postupka, koncedent je dužan u slučajevima br. 1, 2, 9 i 10 da u pisanoj formi obavijesti koncesionara o namjeri da raskine ugovor i odredi mu primjeren rok da izmiri svoju obavezu. Nejasno je zašto isključivo u ovim slučajevima koncedent dozvoljava rok za izmirenje obaveze, a u svim ostalima ne. Obavještenje u pisanoj formi o pokretanju postupka raskida i davanje roka za izvršenje ugovorne obaveze bi trebalo da se odnosi na sve tačke sem tačke 4 (koja se odnosi na pokrenut postupak stečaja nad koncesionarom). Ovo iz razloga da bi se omogućila prilika koncesionaru da pojasni novonastale okolnosti ili da mu se dozvoli rok da ih ispravi.

Zaključak

Na osnovu navedenog u prethodnom dijelu dokumenta glavni zaključci o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama su sljedeći:

- Osnovni nedostatak predloženog Nacrta je suviše sažet predmet tj. smanjen broj oblasti na koje se zakon odnosi. Postavlja se se pitanje da li je uopšte potrebno da se donosi propis za tako mali broj oblasti, što nije u skladu sa regionalnom i EU praksom, ili je bolje da je oblast koncesija uključena u novi zakon kojim se uređuje javno-privatno partnerstvo?
- Odredbe koje se tiču tenderske dokumentacije treba prilagoditi zainteresovanim investitorima iz inostranstva pogotovo u smislu jezika na kojem se objavljuju. Takođe, potrebno je normirati sadržaj tenderske dokumentacije i pojašnjenje, dopune i ispravke tenderske dokumentacije i preuzimanja tenderske dokumentacije.
- Nepodobnost privrednih i fizičkih lica da učestvuju na tenderu ukoliko su kršili odredbe prethodnih ugovora o koncesiji je pozitivna novina u Zakonu. Međutim, ove odredbe je potrebno detaljnije definisati kako ne bi došlo do zloupotreba na način da se i najmanje kršenje prethodnih ugovora može tretirati kao eliminacioni uslov za prijavu na nova javna nadmetanja.
- Insitucionalno rješenje je neophodno dodatno uskladiti sa odredbama predloga Zakona o javno-privatnom partnerstvu na način da se omogući efikasno preuzimanje poslova Komisije za koncesije od strane Agencije za investicije.
- Predložene izmjene i dopune Zakona o koncesijama reflektuju želju predlagača da se brojna pitanja iz prakse koja su se do sada rješavala odredbama ugovora o koncesijama normiraju pogotovo vezano za sredstva obezbjeđenja i način osiguranja predmeta koncesije. Iz tog razloga se normiraju nove vrste obezbjeđenja za sprovođenje ugovornih obaveza od strane koncesionara te država kao koncedent osigurava veći stepen sigurnosti da će dodijeljena prirodna bogastva biti korišćena na najbolji mogući način. Sa druge strane, brojne dodatne obaveze koncesionara koje se uvode

i preveliki nivo obezbjeđenja mogu djelovati obeshrabrujuće na zainteresovane investitore te je potrebno zadržati samo ona rješenja koja su krajnje neophodna.

- Odredbe kojima se uređuje raskid ugovora potrebno je preurediti na način da se omogući prilika koncesionaru da pojasni razloge za neispunjavanje ugovorne obaveze i ukoliko postoje opravdani razlozi, dozvoli dodatni rok za ispunjenje iste.

Objavljeno zahvaljujući podršci Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) kroz projekat Regionalni ekonomski rast (Regional Economic Growth – REG) AID-OAA-C-13-00139. Stavovi iznijeti u ovoj publikaciji su stavovi autora i ne moraju obavezno da odražavaju stavove Agencije SAD za međunarodni razvoj.